

KORNMEEUWINVENTARISATIE

1961

door

L.W.G. Higler

Rijksinstituut voor Veldbiologisch Onderzoek
ten behoeve van het Natuurbehoud (RIVON)

Zeist-Nederland.

16553

257-27

Broedgevallen in Nederland.

<u>Provincie</u>	<u>Aantal broedparen tussen</u>		
Friesland	5000	en	7000
Groningen	2700	"	4000
Drente	5000	"	7500
Overijssel	450	"	650
O.Flevoland en randmeren	3000	"	4500
Gelderland	1600	"	2400
Utrecht	2300	"	3500
Noord-Holland	8000	"	12000
Zuid-Holland	9000	"	14000
Zeeland	12000	"	18000
Noord-Brabant	12500	"	19000
Limburg	<u>1250</u>	"	<u>1850</u>
Totaal	<u>62800</u>	"	<u>94400</u>

Broedgevallen in België.

<u>Provincie</u>	<u>Aantal broedparen tussen</u>		
West-Vlaanderen	40	en	60
Antwerpen	14000	"	21000
Limburg	<u>400</u>	"	<u>730</u>
Totaal	<u>14500</u>	"	<u>21800</u>

Broedgevallen in Luxemburg.

Geen.

Broedgevallen

BELGIE.

Broedgevallen in België.

Excursierapport.

Provincie : West-Vlaanderen

Gemeente : Knokke

Terrein : het Zwin

Op een eilandje in het Zwin hebben in 1961 50 paar
krokreeuwen gebroed.

Excursierapport.

Provincie : Antwerpen

Gemeente : Lichtaart

Terrein : Snepkensvijver

De Snepkensvijver is een vogelreservaat ten noorden van Herenthals. Hier moeten in 1960 16000 paar kokmeeuwen hebben gebroed.

Excursierapport.

Provincie : Antwerpen
Gemeente : Mol
Terrein : Zwarte Kot

Zwarte Kot bij Postel heeft een kokmeeuwenkolonie
waar elk jaar 1000 à 2000 paar broeden.

Excursierapport.

Provincie : Limburg (B)

Gemeente : Helchteren

Terrein : -

Het aantal broedparen van de kokmeeuw in de kolonie bij Helchteren, is de laatste jaren zeer toegenomen. Vermoedelijk hebben vogels van de verlaten kolonie van Meeuwen (~~Donderslagse~~ heide), die in 1957 verdween, zich gevoegd bij de reeds bestaande kolonie.

In 1961 bedroeg het aantal broedparen 400.

Excursierapport.

Provincie : Limburg (B)
Gemeente : Neerpelt
Terrein : Hageven

Zowel in 1960 als in 1961 hebben enkele paren
kokmeeuwen getracht hier te broeden, zonder veel resul-
taat echter.

Excursierapport.

Provincie : Limburg (B)
Gemeente : Mechelen-aan-Maas
Terrein : -

In 1958 vestigden zich een kleine 20 paar kokmeeuwen, vermoedelijk exemplaren uit de kolonie van Meeuwen.

In 1960 was de broedplaats van Mechelen-aan-Maas verlaten en in 1961 waren er weer een 20 paar.

Excursierapport.

Provincie : Limburg (B)

Gemeente : Genk

Terrein : -

In het reservaat langs de Stiemerbeek hebben in
1960 een honderd paar kokmeeuwen gebroed, in het domein
van Bokrijk 20 paar.

FRIESLAND.

Broedgevallen in de provincie Friesland.

Vlieland	550 pr		
Terschelling	275 "		
Ameland	20 "		
Schiermonnikoog	130 "		
Griend	200 "		
Ferwerderadeel	300 "		
Het Bildt	300 "	2 kolonies	
Wonseradeel	1500 "		
Workum	700 "		
Lemsterland	825 "	2 "	
Kollumerland en			
Nieuwkruisland	50 "		
Ooststellingwerf	450 "	4 "	
Weststellingwerf	300 "	2 "	
Haskerland	120 "	2 "	
Utingeradeel	60 "		
Rauwerderhem	<u>25 "</u>		
Totaal	5805 pr	in	23 kolonies

Rekeninghoudend met een fout van $\pm 20\%$ bij het schatten zal het aantal broedparen tussen de 5000 en 7000 liggen.

Exkursierapport:

Provincie : Friesland
Gemeente : Vlieland
Terrein : Posthuiswad
Kaartblad : 4 G

Op Vlieland broeden de kokmeeuwen in ieder geval van vóór 1928, want in dat jaar wordt vermeld, dat een van de grootste kolonies van Nederland op dit eiland gevestigd is.

In 1958, 1959 en 1960 zijn er respectievelijk 300, 500 en 600 broedparen geteld.

In 1961 hebben een 550 paar op het Posthuiswad gebroed.

Literatuur:

OOFT, PROF.DR. E.D. VAN - De vogels van Nederland III,
p 115. 's-Gravenhage, 1928.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Terschelling
Terrein : Boschplaat
Kaartblad : 1 G

Uit een berichtje in "De Levende Natuur" van 1919 blijkt, dat de kokmeeuwen zeker vanaf 1910 op Terschelling broeden. Men schrijft: "de kokmeeuwen broeden nog elk jaar op Skillinge".

Hierna hebben ze elk jaar op het eiland gebroed. In 1961 op twee plaatsen (nl. bij de 2e duintjes waar alle nesten zijn weggespoeld) op de Boschplaat-Oost, ten getale van 275 paar.

Literatuur:

DIEREN, WOUTER VAN, 1919 - Vragen en Korte Mededelingen.
't Onbekende eiland (Terschelling).
De Levende Natuur, 23e jrg. afl. 11,
p. 389-390.

Excursierapport

Provincie : Friesland
Gemeente : Ameland
Terrein : Westenend eiland
Kaartblad : 1 H

Op Ameland broeden de kokmeeuwen, voorzover dat uit gegevens van 1950-1961 blijkt, meest in kleine aantallen. Over 1951 is het niet zeker, of ze er ge- broed hebben, in 1955 zijn 22 nesten gevonden, in 1956 7 en in 1957 40.

In 1961 hebben op het Westenend van het eiland achter Ballum 20 paar gebroed en in de Lange Duinen tussen paal 5 en 7 1 paar.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Schiermonnikoog
Terrein : Oosterkwelder
Kaartblad : 2 H

De vroegste telling van kokmeeuwen op Schiermonnikoog is voor zover bekend, die van 1934, toen er een kolonie van 20 paar was.

In 1961 bedroeg hun aantal 130 paar. Deze meeuwen hadden zich in de Oosterkwelder gevestigd.

Literatuur:

BROUWER, G.A., 1935 - Waarnemingen van broedvogels in 1934 en van trekvogels in 1933 en 1934. Broedvogels 1934 Larus ridibundus. Ardea 24 jrg. afl. 1-2, p 55.

Excursierapport.

Provincie : Friesland

Gemeente :

Terrein : Griend

Kaartblad :

De eerste vestiging van een kokmeeuwenkolonie op Griend was in 1921. Het betrof toen 20 paar.

In 1925 bedroeg hun aantal ongeveer 50 paar. Vanaf 1926 zijn toen, in het belang van de grote sterns de eieren geraapt, waarbij men aanvankelijk 20 nesten ongemoeid liet. Naderhand raapte men het hele seizoen door van alle kokmeeuwen. Af en toe lukte het een enkele, die tussen de jonge sterns zit, het broedsel groot te brengen.

In de jaren 1928-1930 zijn gemiddeld 2500 eieren per jaar geraapt, vermoedelijk afkomstig van 250 à 300 paar meeuwen. Vanaf 1940 daalt het aantal broedparen sterk. In 1959 hebben nog 50-100 paar getracht te broeden en in 1960 betrof het ongeveer 10 paar, waarbij rekening moet worden gehouden met verwoesting door de storm.

In 1961 zijn weer door een 200 paar broedpogingen ondernomen.

Literatuur:

BROUWER, G.A. e.a. - Griend, het vogeleiland in de Waddenzee, p 254 - 256, 's-Gravenhage, 1950.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Ferwenderadeel
Terrein : Noorderleeg
Kaartblad : 5 F

Het Noorderleeg is al enkele tientallen jaren een bekend buitendijks broedterrein aan het Friese Wad. In 1942 hebben er ongeveer 300 paar gebroed, hetgeen ook ongeveer de huidige sterkte is.

In het begin van de vijftiger jaren moeten hier over een strook van + 12 km. waar ook het reservaat de Bildtpolder bij inbegrepen was, een 2500 paar kokmeeuwen gebroed hebben.

Literatuur:

BROUWER, G.A. , 1943 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels in 1942. Broedvogels 1942. *Larus ridibundus*. *Ardea* 32 jrg. afl. 3-4, p. 210 en 211.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Het Bildt
Terrein : Bildtpollen
Kaartblad : 5 F

De Bildtpollen hoort tot de reservaten van "It Fryske Gea". Het terrein ligt enkele kilometers ten zuid-westen van het Noorderleeg en is hiermee te vergelijken. De kolonie bevatte in 1955 300 broedparen, van de kokmeeuw in 1960 een kleine 100 paar en in 1961, verdeeld over twee kolonies 200 en 100 paar.

Literatuur:

BOSCH, G., 1956 - Inlichtingendienst. Verslag over de reservaten in 1955. Het Bildt.
Vanellus 9 jrg. 3, p 86.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Wonseradeel
Terrein : Makkumer Noordwaard
Kaartblad : 10 B

Nog steeds is de Makkumer Noordwaard een belangrijk broedterrein voor de kokmeeuw. De laatste jaren worden zoveel mogelijk legsels geraapt, wat niet wegneemt, dat er altijd nog meeuwen in slagen hun broedsel groot te brengen.

In 1941 bestond de kolonie al uit een 1000 paar en in 1961 hebben 1500 paar broedpogingen ondernomen. Een gedeelte, dat tussen de grote sterns broedde, is er toen in geslaagd jongen groot te brengen.

Literatuur:

STRIJBOS, J.P., 1941 - Nieuws van de Makkumerwaard.
De Levende Natuur, 46 jrg., afl. 6,
p 105.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Workum
Terrein : Workumerwaard
Kaartblad : 10 D

Bij Workum hebben de kokmeeuwen meest zowel binnen- als buitendijs gebroed. De grootte van de kolonie van de Workumerwaard blijft vrij constant. Van 1956 stamt de vrij globale telling van 500 à 1000 paar, hetgeen waarschijnlijk wel overeenkomt met de 700 paar, die hier in 1961 broedden.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Lemsterland
Terrein : Langehalen
Kaartblad : 16 A

Langehalen bij Bantega is een zeer belangrijk terrein. Niet in de eerste plaats vanwege de 325 paar kokmeeuwen, die er in 1961 broedden, maar eerder door de broedpogingen van de dwergmeeuwen, die de laatste jaren hun oude broedterrein in de Lindevallei verlaten hebben en zich nu hier trachten te vestigen.

De toename van de kokmeew in dit terrein blijkt uit tellingen van de jaren 1953 (50 paar), 1955 (2 à 3000 paar), 1956 (100 paar) en 1961 (325 paar).

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Lemsterland
Terrein : Tacozijsl
Kaartblad : 15 F

Zeker vanaf 1934 is hier een kokmeeuwenkolonie gevestigd. Op een vrij kleine oppervlakte broeden al jaren lang een 500 paar, een aantal, dat ook in 1961 bereikt werd.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Kollumerland en
Nieuwkruisland
Terrein : Lauwerszee
Kaartblad : 6 E

De buitendijkse gronden vormen een geliefd broedterrein voor de kokmeeuwen. Toch trof men 15 juni 1961 slechts 50 broedparen aan. De nesten zijn dit jaar ook minstens één keer weggespoeld. In 1958 bijvoorbeeld hebben hier 1000 paren gebroed en in 1959 constateerde men zelfs nog een flinke aanwas.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeenten : Ooststellingwerf
Terrein : Heide ~~bij~~ Duurswoude
Kaartblad : 11 H

Reeds 30 jaar broeden in de veenplassen in de heide bij Duurswoude kokmeeuwen en vermoedelijk al veel langer, gezien het aantal van 200 broedparen in 1932. In 1961 bedroeg hun aantal 100 paar.

Literatuur:

BROUWER, G.A., 1934 - Waarnemingen over broedvogels
in 1933 *Larus ridibundus*.
Ardea 23 jrg. afl. 1-2, p 63.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Ooststellingwerf
Terrein : Diakonieveen
Kaartblad : 11 G

In het Diakonieveen bij Nijeberkoop is al geruime tijd een kokmeeuwenkolonie gevestigd. In 1953 is het gebied aangekocht door "It Fryske Gea". Er hebben in 1961 een 200 paar gebroed.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Ooststellingwerf
Terrein : Delleburen
Kaartblad : 11 G

In het natuurreserveaat Delbuorre (Delleburen) in de buurt van Oldeberkoop, broeden de kokmeeuwen minstens vanaf 1956 op enkele heiplassen. Een aantal bedroeg in 1961 50 paar.

Literatuur:

TEYEN, R., 1957 - Voor de jeugd, door de jeugd.
Vanellus 10 jrg. no. 6, p 142.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Ooststellingwerf
Terrein : Staatsbossen
Kaartblad : 16 F

In de Staatsbossen bij Appelscha zit een
kokmeeuwenkolonie in de Grenspoel, vermoedelijk al
een aantal jaren. In 1961 bestond de kolonie uit een
kleine 50 paar.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Weststellingwerf
Terrein : Scherpenzeel
Kaartblad : 16 A

Ten zuid-westen van N. Jotrijne aan de Pieter Stuyvesantweg en tegenover de Kerkeweg, zat in 1961 een kokmeeuwenkolonie van ± 150 paar. In de buurt bevonden zich nog een aantal kleinere kolonies, zodat er bij elkaar ruim 250 paar genesteld hebben. In dit vrij uitgestrekte laagveengebied, broeden de kokmeeuwen al heel wat jaren, maar wanneer ze er voor het eerst gekomen zijn is niet bekend.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Weststellingwerf
Terrein : Lindevallei
Kaartblad : 16 E

De Lindevallei, waar tot voor enkele jaren de dwergmeeuwen gevestigd waren, is in bezit van "It Fryske Gea". De kokmeeuwen zitten hier minstens tien jaar. In 1961 waren niet meer dan 40 broedparen.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Haskerland
Terrein : Blokslootpolder
Kaartblad : 11 C

Ten noorden van Joure in de Blokslootpolder
werden in 1961 $\pm$ 100 nesten van de kolmeeuw geteld.

Ten noord-oosten van Joure in de Westermeerder
uitgangen ligt de zgn. Graverij. Hier broedden in
1961 $\pm$ 20 paar.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Utingeradeel
Terrein : Akmarijpsterpolder
Kaartblad : 11 C

Deze kokmeeuwenkolonie ligt eigenlijk ten westen van de Akmarijpsterpolder en ten noorden van Akmarijp in de zgn. Blauwgraslanden. De sterkte van de kolonie bedroeg in 1961 60 paar.

Excursierapport.

Provincie : Friesland
Gemeente : Rauwerderhem
Terrein : Lage hooilanden en
omgeving
Kaartblad : 10 F

In het vroegere boezemland tussen Terzool en Terhorn is al jarenlang een kokmeeuwen-"kolonietje" van $\pm$ 25 paar gevestigd. De meeuwen worden erg verstoerd. Er is dan ook nauwelijks kolonieverband. De meeuwen broeden verspreid door het hele gebied.

GRONINGEN.

Broedgevallen in de provincie Groningen.

Ulrum en Oldehove	3000 pr	
Termunten	200 "	
Vlagtwedde	30 "	
Slochteren	<u>140 "</u>	
Totaal	3370 pr	in 4 kolonies

Rekeninghouden met een fout van 20% bij het schatten zal het aantal broedparen tussen de 2700 en 4000 liggen.

Excursierapport.

Provincie : Groningen
Gemeente : Ulrum en Oldehove
Terrein : Lauwerszee
Kaartblad : 6 F

In het oostelijk deel van de Lauwerszee bevindt zich al jarenlang een grote kokmeeuwenkolonie. In 1960 bijvoorbeeld bevatte deze 4000 broedparen en in 1961 3000, waarvan de broedresultaten vrijwel nihil zijn, aangezien de nesten twee maal zijn weggespoeld.

Excursierapport.

Provincie : Groningen
Gemeente : Termunten
Terrein : Punt van Reide
Kaartblad : 8 A

Omstreeks 1955 vestigde zich hier een kolonietje van 5 à 10 paar kokmeeuwen. In de daaropvolgende jaren groeide dit aantal gestadig, zodat in de jaren 1958-1960 gemiddeld 100 paar deze landpunt bewoonde. In 1961 bedroeg hun aantal ondanks de hoge waterstanden een kleine 200 paar.

Excursierapport.

Provincie : Groningen
Gemeente : Vlagtwedde
Terrein : Ter Borg
Kaartblad : 13 D

De veenplassen bij Ter Borg herbergden in 1961
een 30 paar kokmeeuwen.

Het was de enige plaats in oostelijk Groningen
waar ze dit jaar broedden.

Excursierapport.

Provincie : Groningen
Gemeente : Slochteren
Terrein : de Woudbloem
Kaartblad : 7 G

In de buurt van Harkstede broeden de kokmeeuwen op kleine eilandjes in een plas bij de aardappelmeelfabriek "de Woudbloem". Het aantal broedparen bedroeg in 1961 zeker 140.

D R E N T E.

Broedgevallen in de provincie Drente.

Roden	675 pr	in	5 kolonies
Norg	1850 "	"	3 "
Vries	55 "	"	4 "
Rolde	100 "	"	4 "
Beilen	490 "	"	6 "
Westerbork	250 "	"	3 "
Rolde, Westerbork, Beilen grens van de gemeentes	620 "	"	7 "
Vledder	80 "	"	2 "
Diever	80 "		
Dwingelo	1050 "	"	12(?) "
Zweelo	250 "		
Havelte	250 "		
Zuidwolde	<u>600 "</u>		
Totaal	6350 pr	in	50 kolonies

Bekeninghoudend met een fout van 20% bij het schatten zal het aantal broedparen tussen de 5000 en 7500 liggen.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Roden
Terrein : Steenbergerveld
 en omgeving
Kaartblad : 12 A

In het Steenbergerveld, Steenberger Es en omgeving bevinden zich een aantal vennen, waar in 1935 al kokmeeuwen broedden. In 1951 zaten er een 250 paar. Bij de jongste telling (in 1961) bleken er 675 paar te broeden, verspreid over vijf vennen. De broedplaatsen zijn van jaar tot jaar in verschillende vennen, want zoals overal in Drente nemen de meeuwen elk ven, dat aan hun eisen beantwoordt onmiddellijk in beslag.

Literatuur:

BROUWER, G.A. 1936 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels in 1935. Broedvogels 1935 *Larus ridibundus*. *Ardea*, 25 jrg., afl. 1-2, p 83.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Norg
Terrein : Schilleveen
Kaartblad : 12 A

Ten noorden van Norg ligt een klein ven, het
Schilleveen. Hier broeden al jarenlang kokmeeuwen.
In 1961 bedroeg hun aantal 50 paar.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Norg
Terrein : Kolonieveld
 en Esmeer
Kaartblad : 12 C

In het zgn. Kolonieveld (vloeivelden Smilde) bevindt zich zeker vanaf 1935 een grote kokmeeuwenkolonie. In dat jaar waren er al 550 à 600 broedparen, zodat ze daar waarschijnlijk al veel langer zaten. In 1938 ongeveer 1000 paar en in 1961 zeker 1500 paar. Er hebben toen ook zeker 10 paar visdieven gebroed. In de omgeving van het Esmeer waar in 1951 200 paar broedden hebben in 1961 ongeveer 300 paar gebroed.

Literatuur:

- BROUWER, G.A., 1936 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels in 1935. Broedvogels 1935 *Larus ridibundus*. *Ardea*, 25 jrg., afl. 1-2, p 83.
- BROUWER, G.A., 1936 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels in 1938. Broedvogels 1938 *Larus ridibundus*. *Ardea*, 28 jrg., afl. 2-4, p 96.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Vries
Terrein : omgeving van Ubbena
Kaartblad : 12 B

Bij Ubbena liggen 3 vennen, waarvan in 1961 in
de meest zuidelijke 30 paar en in de middelste 5 paar
kokmeeuwen hebben gebroed.

Excursierapport.

Provincie : Drente

Gemeente : Vries

Terreinen : Bunnerveen, Bongeveen,
Holtveen

Kaartblad : 12 A

De enige plaats in het Bunnerveen waar in 1961 kokmeeuwen hebben genesteld, was het Stuifgat, waar een kolonietje van 10 paar zat. Vroeger hebben er hier veel meer gebroed, maar thans is het grootste deel van het Bunnerveen ontgonnen.

Ook het Bongeveen telde maar 10 paar, terwijl in het Holtveen, dat altijd een aardige kolonie bezat (15 paar in 1951, 80 paar in 1960) dit jaar, waarschijnlijk door de te dichte begroeiing, geen meeuwen hebben gebroed.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Rolde
Terrein : Balloërveld
Kaartblad : 12 D

Vermoedelijk hebben in 1961 in het Balloërveld meer kokmeeuwen gebroed, dan de 25 paar, die in het Diepveen hun jongen groot gebracht hebben. De meeuwen zijn er namelijk erg verstoord. De berichten waren bijzonder tegenstrijdig, maar het lijkt wel zeker, dat er vroeg in de broedtijd een paar honderd meeuwen hebben gezeten.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Rolde
Terrein : Berenkuil, omg.
Papenvoort,
Beijeringsveen
Kaartblad : 12 G

De Berenkuil ligt ten noorden van Grollo bij het Noorder Es. Hier hebben in 1961 20 paar kokmeeuwen gebroed.

Het terrein bij Papenvoort ligt vlak bij de grens van de gemeente Borger. In 1951 zat een kolonie kokmeeuwen in het Mijndersveen. ~~Lang~~gezien de naamgeving van de vennen in Drente weinig houvast biedt, lijkt het waarschijnlijk, dat dit dezelfde plaats is, waar in 1961 in een "onbenaamd" ven 30 paar hebben gebroed. Het Beijeringveantje ligt ten zuid-oosten van Rolde aan een landweg tegenover een boerderij. Langs een van de oevers staat een groot kippenhok. Hier hebben in 1961 25 à 30 paar kokmeeuwen gebroed.

Excursierapport.

Provincie : Drente

Gemeente : Rolde *~ Westerbek*

Terrein : Boswachterij Grollo

Kaartblad : 17 B

In drie veentjes in de Boswachterij Grollo
(ten oosten van Hooghalen) hebben in 1961 ongeveer
100 paar kokmeeuwen gebroed. In het Halkenveen
broedden in 1938 ook kokmeeuwen.

Literatuur:

BROUWER, G.L. , 1939 - Waarnemingen van broedvogels
en trekvogels in 1938. Broedvogels
1938 Larus ridibundus. Ardea,
28 jrg., afl. 2-4, p 96.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Beilen
Terrein : Diependal e.o.
Kaartblad : 17 A

Op het grootste vloeiveld van de aardappelmeel-fabriek Oranje, waar nu nog 10 paar kokneeuwen broedden (1961) is vroeger een kolonie van enkele honderden broedparen geweest.

Ten zuid-westen hiervan ligt een ven waar in 1961 15 paar hebben genesteld, terwijl hiervan weer ten zuidwesten, in het Oosterveld, een vennetje ligt, waar in dat jaar 40 paar hebben gebroed.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Beilen
Terrein : Westerveld
Kaartbald : 17 A

In het Westerveld liggen een aantal plassen, die gewoonlijk (ten onrechte (?)) Brunstinger plassen worden genoemd. Het terrein is een O.K.W.-reservaat. In 1955 broedden hier een paar honderd paar kokmeeuwen en ook in 1961 waren er een 300 broedparen.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Beilen
Terrein : Taaiveen
Kaartblad : 17 C

Het Taaiveen ligt ten westen van Wijster.

In 1935 broedden er 25 paar kokmeeuwen. Vermoedelijk is de samenstelling van de kolonie vrij constant gebleven, want in 1961 hebben er weer 25 paar gebroed.

Literatuur:

- BROUWER, G.A., 1936 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels in 1935. Broedvogels 1935. *Larus ridibundus*. *Ardea*, 25 jrg., afl. 1-2, p 83.
- BROUWER, G.A., 1939 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels in 1938. Broedvogels 1938 *Larus ridibundus*. *Ardea*, 28 jrg., afl. 2-4, p 96.

Excursierapport.

Provincie: Drente

Gemeente : Beilen

Terrein : Makkumer plas

Kaartblad: 17 A

De Makkumer plas ligt ten zuid-westen ~~van~~ Beilen in het Terhorster zand. In 1951 was hier een kokmeeuwenkolonie van 100 paar gevestigd en ook in 1961 was deze kolonie nog op dezelfde sterkte van 100 paar.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Westerbork
Terrein : Scharreveld
Kaartblad : 17 B

Het Scharreveld ligt gedeeltelijk in de gemeente Beilen, gedeeltelijk in Westerbork. In deze laatste gemeente liggen enkele plasjes, waar in 1961 100 paar kokmeeuwen gebroed hebben.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Westerbork
Terrein : Orvelter veld
Kaartblad : 17 E

In 1938 broedde in het Orvelter veld 1 paar
kokmeeuwen.

In 1951 waren dat 40 paar en in 1961 minstens
50 paar.

Ten westen van het Orvelter veld, bij Oud-Orvelte
hebben in 1961 100 paar kokmeeuwen gebroed.

Literatuur:

BROUWER, G.A., 1939 - Waarnemingen van broedvogels
en trekvogels in 1938. Broedvogels
1938 Larus ridibundus. Ardea,
28 jrg. afl. 2-4, p.96.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeenten : Rolde, Westerbork
 en Beilen
Terrein : Boswachterij Hooghalen
Kaartblad : 17 B

De voornaamste broedplaats voor kokmeeuwen in deze boswachterij is het "Meeuwenmeer". In 1943 hebben hier 80 paar gebroed, in 1961 350 paar.

Bovendien zaten de meeuwen in "het Paradijs" bij de boswachterij met 80 paar en in een niet met name genoemd ven met 15 paar. Niet ver van deze plaats op grondgebied van de gemeente Beilen ligt nog een "Meeuwenven" waar in 1961 75 paar kokmeeuwen gebroed hebben.

Literatuur:

HANDBOEK VAN DE VERENIGING TOT BEHOUD VAN NATUURMONUMENTEN,
1957, p 77.

Excursierapport.

Provincie : Drento
Gemeente : Vledder
Terrein : Koelingsveld
Kaartbald : 16 F

Het Koelingsveld ligt ten westen van het Wapserveld.
In 1961 hebben de kokmeeuwen hier op twee plaatsen ge-
broed en wel in een kolonie van 55 paar en een van 25 paar.

Excursierapport.

Provincie : Drente

Gemeente : Diever

Terrein : Wapserveld

Kaartblad : 16 F

Zoals op de meeste plaatsen in Drente, is ook hier een toename van kokmeeuwen te constateren. In 1951 was op een plasje in het Wapserveld een kolonietje gevestigd van 20 paar.

In 1961 bestond deze kolonie uit 80 broedparen.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Dwingelo
Terrein : Leggeloërveld
Kaartblad : 17 A

De eigenlijke ligging van kokmeeuwenkolonietjes is iets ten zuiden van het Leggeloërveld. In het veld zelf bræden ze namelijk niet.

Er waren in 1961 op twee plasjes kolonies, een van 30 broedparen en een van 10 paar.

Excursierapport,

Provincie : Drente

Gemeenten : Dwingelo en Ruinen

Terrein : Dwingelose Heide

Kaartblad : 17 C

De Dwingelose Heide is een uitgestrekt gebied op de grens van Dwingelo en Ruinen, waar het wemelt van plassen. Het is in bezit van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten.

De grootste kokmeeuwenkolonies bevinden zich jaarlijks op het Smitsveen en het Kloosterveld. In 1935 en 1938 was er een kolonie op het Drosteveen van 60 paar, in 1951 op een plas in het Anserveld van 150 paar en in dat jaar bevatte de kolonie van het Smitsveen 400 broedparen. In 1958 broedden in het hele gebied $\pm$ 850 paar kokmeeuwen en in 1961 ongeveer 1000 paar, verdeeld over het Smitsveen, de Leien en plassen in de buurt van 't Drosteveen.

Literatuur:

BROUWER, G.A., 1936 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels in 1935. Broedvogels 1935 *Larus ridibundus*. *Ardea*, 25 jrg., afl. 1-2, p. 83.

Excursierapport.

Provincie : Drente

Gemeente : Zweelo

Terrein : Mepperzand

Kaartblad : 17 G

Ten westen van Meppen, bij de Mepper dennen ligt een plas waar al zo'n 25 jaar een kolonie kokmeeuwen zit en waarschijnlijk al langer, want in 1935 bedroeg de sterkte al 140 paar.

In 1951 broedden er 150 paar en in 1960 ruim 100 paar op geïsoleerde plaatsen in het ven. In 1961 was er een aanzienlijke stijging van het aantal broedparen en wel tot 250 paar.

Literatuur:

BROUWER, G.A. 1936 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels in 1935. Broedvogels 1935. *Larus ridibundus*. *Ardea*, 25 jrg., afl. 1-2, p.83.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Havelte
Terrein : Holtingerzand
Kaartblad : 16 H.

Vroeger zat in het Holtingerzand een flinke kokmeeuwenkolonie op het Brandeveen. In de jaren 1938-1943 bijvoorbeeld bestond die kolonie uit 150 paar. Tegenwoordig broeden de meeuwen op het andere veen, ten zuid-westen van het Brandeveen.

In 1961 bedroeg het aantal broedparen daar 250.

Literatuur:

BROUWER, G.A., 1939 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels in 1938. Broedvogels 1938. *Larus ridibundus*. *Ardea*, 28 jrg., afl. 2-4, p 96.

Excursierapport.

Provincie : Drente
Gemeente : Zuidwolde
Terrein : Rabbingerveld
Kaartblad : 22 A

In het Rabbingerveld ligt één van Drente's vele
"Meeuwenvenen", het OKW-reservaat "het Meeuwenveen".

Deze kolonie is gesticht omstreeks 1939. De
laatste jaren broeden er een 600 paar (1961) kokmeeuwen.
In 1961 waren er nog 2 à 3 paar visdiefjes, terwijl
hun aantal vroeger zeker 10 paar bedroeg. Er schijnen
nog al wat eieren te worden uitgehaald, hoewel de
broedresultaten over het algemeen niet ongunstig zijn.

Literatuur:

BROUWER, G.A., 1940 - Waarnemingen van broedvogels en
trekvogels in 1939. Broedvogels
1939. *Larus ridibundus*. *Ardea*,
29 jrg., afl. 4, p.204.

O V E R I J S S E L .

Broedgevallen in de provincie Overijssel.

Dedemsvaart	300 pr		
Denekamp	25 "		
Oldemarkt	200 "	in	3 kolonies
Wierden	<u>10 "</u>		
totaal	535 pr	in	6 kolonies

Rekeninghoudend met een fout van 20% bij het schatten zal het aantal broedparen tussen de 450 en 650 liggen.

Excursierapport.

Provincie : Overijssel
Gemeente : Dedemsvaart
Terrein : omgeving Vosseberg
Kaartblad : 22 A

De kokmeeuwen broeden hier op een plas ten zuiden van Oosterhuis in de buurt van de Reest. Dit is de grootste kolonie van de provincie Overijssel met 300 broedparen in 1961. Veel kan er niet van terecht komen, aangezien de kolonie erg gestoord wordt door recreatiezoekenden. Bij een bezoek in 1961 werden kapotgegooide eieren en mensen met kousen vol eieren aangetroffen.

Excursierapport.

Provincie : Overijssel

Gemeente : Denekamp

Terrein : Bergvennen

Kaartblad : 29 A

De Bergvennen bij Lattrop vormen al jarenlang een broedplaats voor de kokmeeuwen. Veel zijn het meestal niet, en de toenemende recreatie in dit gebied (vlakbij Duitsland) biedt weinig kans op uitbreiding. In 1948 broedden hier ongeveer 50 paar, in de jaren 1955 en 1956 enkele tientallen en in 1960 helemaal niets.

In 1961 waren er echter weer een 25 paar, die tot broeden kwamen, terwijl er in dit jaar ook 6 à 7 paar wisdieven zaten.

Excursierapport.

Provincie : Overijssel
Gemeente : Oldemarkt
Terrein : Weerribben
Kaartblad : 16 D

In de Weerribben broeden de kokmeeuwen in 3 kolonietjes, telkens aan het verlandende uiteinde van een petgat. Er is hier in de afgelopen jaren een toename te constateren van 100 paar tot ongeveer 200 paar, welk aantal in 1961 bereikt werd. In 1939 zat bij Paaslo een kleine kolonie, hooguit een kilometer of vijf van de Weerribben, zodat de mogelijkheid, dat deze vogels zich verplaatst zouden hebben naar de Weerribben, niet onwaarschijnlijk geacht moet worden.

Literatuur:

HAVERSCHMIDT, MR. FR. - Faunistisch overzicht van de Nederlandse broedvogels, p 62. Leiden, 1942.

Excursierapport.

Provincie : Overijssel
Gemeente : Wierden
Terrein : Wierdense veld
Kaartblad : 28 D

De kokmeeuwen broeden zeker al 20 jaar in de gemeente Wierden. In 1943 zaten er tenminste 16 paar. In de jaren 1956-1959 niet meer dan enkele paren en ook in 1961 waren het slechts 10 paar. Aanvankelijk broedden ze zeer verspreid, d.w.z. in 1961, maar nadat ze verstoord waren hebben ze zich meer geconcentreerd in het oostelijk deel van het Wierdense veld, alhoewel hier ook geen echt kolonieverband was.

O . F L E V O L A N D

en de

R A N D M E R E N

Broedgevallen in O.Flevoland en de randmeren.

Lelystad	1775 pr	
Noordl. Veluwemeer	10 "	
Zuidel. Veluwemeer	1900 "	
Ketelmeer	<u>25 "</u>	
Totaal	3710 pr	in 4 kolonies

Rekeninghoudend met een fout van 20 % bij het schatten zal het aantal broedparen tussen de 3000 en 4500 liggen.

Excursierapport.

Oostelijk Flevoland

Terrein : eiland in de Zuigerput
bij Lelystad

De enige plaats waar de kokmeeuwen in 1961 op Oostelijk Flevoland hebben gebroed, was op het eiland in de Zuigerput bij Lelystad. Ze broeden hier sinds 1958, toen er ± 110 paren waren, waarvan ongeveer 40 op genoemd eiland.

In 1959 hebben er 250 paar gebroed, waarvan ± 200 op 't eilandje. In dat jaar waren er ook 200 paar visdieven en 1 paar grote sterns.

In 1960 werd alleen het eilandje bezet en wel door 1630 paar kokmeeuwen, ± 1500 paar visdieven en ± 30 paar grote sterns.

In 1961 bedroeg het aantal broedparen van de kokmeeuw 1750 à 1800 en van de visdief waarschijnlijk evenals het jaar daarvoor 1500.

Excursierapport.

Noordelijk Veluwemeer

Kaartblad : 27 A

Het derde eilandje, het meest zuidelijke van de drie, was het enige waarop in 1961 kokmeeuwen hebben gebroed en wel 10 paar, waar niets van terecht is gekomen.

In 1958 was op het tweede eilandje nog een kolonie van 700 paar en in 1957 toch ook al 135 paar.

In dat jaar was de grootste kolonie echter op het derde, met 180 paar, terwijl op het eerste 9 paar broedden.

Excursierapport.

Zuidelijk Veluwemeer

Kaartblad : 26 F

Van de 4 eilandjes in het Zuidelijk Veluwemeer wordt sinds 1957 alleen het vierde, d.i. het meest zuidelijke, door de kokmeeuwen als broedterrein gebruikt. Het aantal broedparen is hier sterk toegenomen en het is niet uitgesloten, dat zich hier een concentratie bevindt van nagenoeg alle occupanten van de eilandjes in de randmeren sinds 1957. In dat jaar waren er op dit eilandje enkele broedparen, in 1958 al 304 paren en in 1961 bestond de kolonie uit ± 1900 broedparen, waarbij ongeveer evenveel visdieven en ± 125 paar grote sterns.

Excursierapport.

Ketelmeer

Kaartblad : 21 C

Op het eilandje in het Ketelmeer, waar in 1958
217 paar kokmeeuwen broedden, is de vrij grote kolo-
nie geslonken tot 25 paar in 1961.

Hiervan is bovendien niets terechtgekomen.

G E L D E R L A N D .

Broedgevallen in de provincie Gelderland.

Overasselt	2000 pr	in	4	kolonies
Ubbergen	5 "			
Herwen en Aerd	5 "			
Nijkerk	27 "	"	2	"
Zuilenhem	<u>60 "</u>			
Totaal	2097 pr	in	8	kolonies

Rekeninghoudend met een fout van 20% bij het schatten zal het aantal broedparen tussen de 1600 en 2400 liggen.

Excursierapport.

Provincie : Gelderland
Gemeente : Overasselt
Terrein : Hatertse vennen
Kaartblad : 46 A

Van de Hatertse vennen zijn voor de kokmeeuw van belang, het Meeuwenven, het Kersjesven, de Botersnijer en het Eendenven.

In 1917 broedden enkele kokmeeuwen op het Eendenven, temidden van een 50 paar visdieven.

In de twintiger jaren is de meeuwen- en sternpopulatie erg geslonken door de grote regulatiewerken.

In 1929 bijvoorbeeld, broedden er in het Meeuwenven nog slechts 3 paar kokmeeuwen en 3 paar visdieven. In 1930 20 paar kokmeeuwen en 4 paar visdieven. Hierna is de kokmeeuwenkolonie sterk gaan groeien, met de kolonie in het Meeuwenven als moederkolonie met een maximale capaciteit van ongeveer 1000 paar. In 1961 werd dit aantal ook zeker bereikt, met in de Botersnijer $\pm$ 30 paar, in het Eendenven 60 paar en in het Kersjesven 800 paar, zodat een totaal van ongeveer 2000 broedparen werd bereikt. In 1960 waren er nog maar 2 paar visdieven.

Literatuur:

GEELLEN, J.F.M. e.a., 1961 - De Hatertse vennen. De Levende Natuur, 64 jrg., afl. 6, p 121-129.

Excursierapport.

Provincie : Gelderland
Gemeente : Ubbergen
Terrein : Kekerdomse waard
Kaartblad : 40 D

Ten zuiden van de Waal, op enkele rivierduintjes broeden elk jaar enige paren kokmeeuwen, vaak in gezelschap van een paar stormmeeuwen en dit jaar (1961) met een kolonie van 15 paar visdieven. Er waren 5 paar kokmeeuwen. Dit kolonietje is helemaal te vergelijken met dat van de Bijland (zelfde omgeving) met het verschil dat de meeuwen in de Kekerdomse waard elk jaar broeden, waarschijnlijk doordat ze minder gestoord worden.

Excursierapport.

Provincie : Gelderland
Gemeente : Herwen en Aerd
Terrein : de Bijland
Kaartblad : 40 G

Af en toe verschijnt in de Bijlandse waard een kleine kolonie kokmeeuwen. In 1942 bijvoorbeeld zaten ze er en in 1944, toen ze zich op het slik gevestigd hadden. De laatste jaren zijn ze helemaal niet op de broedplaats verschenen, tot er in 1961 weer een kolonietje van 5 paar zat, in gezelschap van 15 paar visdieven. Bewaking ontbreekt hier en recreatie zeker niet, zodat er helemaal niets van terecht gekomen is.

Excursierapport.

Provincie : Gelderland
Gemeente : Nijkerk
Terrein : polder Arkenheem
Kaartblad : 32 B

Verspreid door de polder Arkenheem broeden de laatste jaren kokmeeuwen, nooit meer dan een paar of 10. In 1957 zaten enkele paren langs de Nekkeveldseweg. Ook in 1961 waren er een stuk of zeven nesten, absoluut niet in kolonieverband. In de Eempolder, gemeente Bunschoten is de situatie ongeveer gelijk, maar in 1961 waren daar geen broedgevallen.

Excursierapport.

Provincie : Gelderland
Gemeente : Nijkerk
Terrein : Appelsche heide
Kaartblad : 32 E

Op particulier terrein ten noorden van de weg Voorthuizen-Nijkerk in het zgn. Lijmgat zat in 1961 een kokmeeuwenkolonie van + 20 paar. Hierover zijn geen gegevens van voorafgaande jaren. Wel vermeldt Haverschmidt (1942) een kolonie van 30 paar in de "Kolkjesplas" bij Voorthuizen in het jaar 1939. Het is niet onmogelijk dat het hier om dezelfde populatie gaat.

Literatuur:

H_AVERSCHMIDT, FR., 1942 - Faunistisch overzicht van de Nederlandse broedvogels, p. 62.
E.J. Brill, Leiden.

Excursierapport.

Provincie : Gelderland
Gemeente : Zuilichem
Terrein : polder Zuilichem
Kaartblad : 44 F

De juiste ligging van deze kolonie is ten zuiden van Zuilichem in de kleiputten van het Achterdijkse Blok. Het betreft een complex binnendijkse kleiputten, die ontstaan zijn in de jaren 1943-1957. In deze putten liggen veel eilandjes en dammen.

Het terrein is in 1958 door de staat aangekocht en voor het eerst geïnventariseerd in 1957. In dat jaar broedden er in de westelijke putten 5 paar kokmeeuwen en 2 à 3 paar visdieven. In 1958 zat het grootste deel van de kolonie in het oostelijke terrein, 12 paar kokmeeuwen en 1 paar visdieven, terwijl op dezelfde plaats als in 1957 4 paar kokmeeuwen en 2 à 3 paar visdieven broedden. In 1959 concentreerden ze zich op de oostelijke terreinen in 1 kolonie van 15 paar kokmeeuwen, 10 paar visdieven en 1 paar Noordse sterns. In 1960 zaten er 75 paar kokmeeuwen en 26 paar visdieven. De broedresultaten waren o.a. door het stijgende waterpeil slecht. In 1961 waren er 60 paar kokmeeuwen en 15 paar visdieven. Van de laatste is slechts 1 paar er in geslaagd de jongen groot te brengen. De kokmeeuwen met hun hogere nesten hebben toen geen last van het hoogwater ondervonden.

UTRECHT.

Broedgevallen in de provincie Utrecht.

Vinkeveen en Waverveen	250 pr	
Abcoude	275 "	
Loosdrecht	375 "	
Leersum	<u>2000 "</u>	
Totaal	2900 pr	in 4 kolonies

Rekeninghoudend met een fout van 20% bij het schatten zal het aantal broedparen tussen de 2300 en 3500 liggen.

Excursierapport.

Provincie : Utrecht
Gemeente : Vinkeveen en Waverveen
Terrein : Vinkeveense plassen
Kaartblad : 31 E

Ten zuiden van de weg Vreeland-Uithoorn bevinden zich in de Vinkeveense plas een aantal legakkers, waarop een kokmeeuwenkolonie, die hier in ieder geval de laatste jaren gesignaleerd is.

Bij het begin van de broedtijd in 1961 waren er slechts enkele tientallen paren, maar bij een controle einde mei waren er een 250 à 300 nesten. Dit was, nadat de kolonie in de Loenerveense plas verlaten was, zodat het niet onmogelijk is, dat ~~de~~ meeuwen zich bij de aanwezige gevestigd hebben. Dit is des te meer waarschijnlijk, omdat ze op 30 mei nog volop met nestmateriaal sleepten.

Excursierapport.

Provincie : Utrecht
Gemeente : Abcoude
Terrein : de Botshol
Kaartblad : 31 E

De Botshol is een bekend natuurgebied aan de noord-west kant van de Vinkeveense plassen. De kokmeeuwen broeden hier vrijwel jaarlijks van enkele tientallen tot enkele honderden. Het Botsholboek vermeldt, dat er in 1933 geen broedgevallen van de kokmeeuw waren. Of ze hiervoor veel gebroed hebben is niet duidelijk. In 1939 moeten er enkele honderden genesteld hebben en van 1942 tot 1951 gemiddeld 40 tot 50 paar.

In deze periode schijnt veel geraapt te zijn. In 1961 waren er weer 250 tot 300 broedparen, waarbij een nest op 2 meter hoogte. Het wegzuigen van eilandjes in de Vinkeveense plassen, wordt als oorzaak van deze toename genoemd.

Literatuur:

- SLUITERS, J.E., 1940 - De Botshol. De Levende Natuur, 46 jaarg., afl. 9, p 166.
- WIGGELAAR, A.J. en J. VEENMAN - Botshol, een inventarisatie van de vogelwereld, p.24. Amsterdam, 1960.

Excursierapport.

Provincie : Utrecht
Gemeente : Loosdrecht
Terrein : Loenerveense plas
Kaartblad : 31 F

Het betreft hier een kapmeeuwenkolonie, die zich verplaatst binnen het terrein van de Amsterdamse Waterleiding.

In 1957 bevond de kolonie zich aan de zuid-west-zijde van de nieuwe ringdijk en bestond uit ongeveer 250 paar. In 1960 hebben er aan de oostkant van deze dijk een 350 à 400 paar gebroed, evenals in 1961, maar in dit jaar zijn tengevolge van de te dichte begroeiing alle nesten verlaten. Er werden in tegenstelling tot vooraafgaande jaren geen nesten van visdieven gevonden, merkwaardigerwijze wel de krengen van een 25-tal zwarte sterns, hoewel deze hier niet broeden.

Excursierapport.

Provincie : Utrecht
Gemeente : Leersum
Terrein : Het Veld
Kaartblad : 32 D

In het Leersumse Veld is vermoedelijk een van de oudste kolonies van ons land gevestigd. Bij een wandeling in 1899 ziet Thijsse "enkele zwartkopmeeuwen". In 1915 echter waren er geen kokmeeuwen. Vanaf 1917 hebben ze er ieder jaar gebroed en van de aanvang af met enige honderden. Geleidelijk aan groeide hun aantal tot enkele duizenden, de toestand zoals we die nu in 1961 kennen. Het aantal broedparen blijft de laatste jaren vrij constant en wel op 2000 paar. In de twintiger jaren is er ook een kleine visdievenkolonie ontstaan, die enkele tientallen jaren een 50 paar telde.

De laatste jaren werd dat steeds minder en in 1961 hebben er maar enkele paren gebroed. In de loop der jaren zijn er verder nog zwartkopmeeuw (*Larus melanocephalus*), stormmeeuw (*Larus canus*) en dwergmeeuw (*Larus minutus*) waargenomen.

Literatuur:

THIJSSE, JAC. P., 1902 - In 't Sticht. De Levende Natuur,
7 jrg., afl. 3, p. 46.

NOORD - HOLLAND.

Broedgevallen in de provincie Noord-Holland.

Texel	2205 pr	in	6	kolonies
Den Helder	2525 "	"	2	"
Wieringermeer	30 "			
Callantsoog	30 "			
Zijpe	30 "			
Koedijk	25 "			
Schellinkhout	1500 "			
Oostzaan	175 "			
Amsterdam	2000 "			
Nieuwer Amstel	100 "			
Laren	200 "			
Hilversum	380 "			
Zandvoort	205 "	"	2	"
Bloemendaal	1000 "			
Westzaan	<u>45 "</u>	"	4	"
Totaal	10440 pr	in	26	kolonies

Rekeninghouden met een fout van 20% bij het schatten zal het aantal broedparen tussen de 8000 en 12000 liggen.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Holland
Gemeente : Texel
Terrein : eiland Texel
Kaartblad : 9 C, D en E

Op het eiland Texel broeden de kokmeeuwen zeker vanaf het begin van deze eeuw.

In 1902 bijvoorbeeld op 't Kil. Tussen 1900 en 1920 op het Natuurmonument "de Staart" in de polder Waal en Burg met enkele duizenden en in de polder "het Noorden". Omstreeks 1920 broeden ze ook vrij geregeld aan de zuidkant van de Buiten-mui.

Later broeden ze ook in de Geul, waar in 1941 500 paar zaten, in de Prins Hendrikpolder en op de Eendrachtschorren, waar de laatste tijd de belangrijkste kolonie van Texel gevestigd is.

In 1928 wordt het eiland Texel een van de grootste broedplaatsen van ons land genoemd.

In 1961 hebben de kokmeeuwen op 6 plaatsen gebroed. De grootste kolonie was die van de Eendrachtschorren, waar 2000 paar nestelden.

De kolonie van de Dijkwanshuizen, waar in 1960 6 paar hebben gebroed, bevatte 50 à 55 broedparen. De Petten bij de Mok was de plaats van een kolonietje van 10 paar en in de Prins Hendrikpolder, waar ze in 1941 ook al zaten hebben 100 paar gebroed.

Aan de zuid-westkant van het eiland waren twee kleine kolonies, een in het Mafersvlak van 24 paar en een in het Pompevlak van 20 paar. De kokmeeuwen broeden hier vanaf 1957 in Grote-, Mafers-, Pompe- en Zodenvlak.

Literatuur:

Literatuur:

DRIJVER, J., 1934 - Texel, Het Vogeleiland, p. 220-224.

THIJSSE, JAC.P. - Texel, p.33, 38 en 60, Zaandam 1927.

THIJSSE, JAC.P., 1903 - Photographiën van in het wild
levende Nederlandse vogels. De
Levende Natuur, 7 jrg., afl. 11,
p.216.

OORT, PROF.DR. E.D. VAN - De vogels van Nederland III,
p.115. 's-Gravenhage, 1928.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Holland

Gemeente : Den Helder

Terrein : Nieuwe marinehavens

Kartblad : D

In 1955 hebben hier enige honderden paren kokmeeuwen, 500-1000 paar visdieven, 50-100 paar dwergsterns en 6 à 7000 paar grote sterns gebroed. Van 1957 liep het aantal kokmeeuwen, dat 200 à 250 bedroeg, via 350 paar in 1958 terug tot 130 paar in 1959, 135 paar in 1960 en 25 paar in 1961. Meestal waren de meeuwen verspreid over enkele kolonies in dit gebied. In 1957 bijvoorbeeld broeden ze op vijf verschillende plaatsen.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Holland
Gemeente : Den Helder
Terrein : Balgzand
Kaartblad : 14 B

Balgzand is de laatste jaren een belangrijke broedplaats voor kokmeeuwen geweest. Het terrein wordt door Vogelbescherming bewaakt. Er zijn in 1961 plannen geopperd om er een militaire basis van te maken.

De broedresultaten zijn ten gevolge van hoog water niet altijd even goed. Zo zijn er op 9 mei 1961 enkele honderden nesten weggespoeld, waarna er op 20 juni toch nog 2500 paar broedden. In 1959 bestond de kolonie uit 1000 broedparen en in 1958 uit 4 à 5000 paar.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Holland
Gemeente : Wieringermeer
Terrein : Dijkgat
K artblad : 14 F

De enige kokmeeuwenkolonie in 1961 in de Wieringermeer was in het Dijkgat. De meeuwen broeden hier vanaf 1949, toen ze ook bij Robbenoord broedden.

De kolonie in het Amstelmeer, die in 1946 250 à 300 paar telde, is verlaten. Het aantal broedparen in het Dijkgat bedroeg in 1961 30 paar.

Literatuur:

- BROUWER, G.A., 1950 - Broedvogels 1946 *Larus ridibundus*.
Ardea 38 jrg., aflev. 3-4 p. 214.
- IJZENDOORN, A.L.J.VAN, 1950 - Broedvogels van de
Wieringermeer in 1948 en 1949.
Limosa 23 jrg. no 3-4, p. 354.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Holland
Gemeente : Callantsoog
Terrein : Zwanewater
Kaartblad : 14 C

Van de grote kokmeeuwen-kolonie van het Zwanewater, dat in particulier bezit is, is in 1961 niet veel meer dan 30 paar over. In 1928 was het een van de grootste kolonies van Nederland.

In 1955 bedroeg het aantal broedparen nog 2 à 300.

Literatuur:

OORDT, PROF.DR. E.D.VAN- De vogels van Nederland III
pag. 115, 's-Gravenhage 1928.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Holland

Gemeente : Zijpe

Terrein : de Putten

Kaartblad : 19 B

Het vogelreservaat de Putten ligt vlak achter de Hondsbossche Zeewering. Hier broeden kokmeeuwen sinds 1957; in dat jaar bedroeg het aantal broedparen 5. Dit kolonietje breidde zich uit tot een 50 paar en werd toen elk jaar verstoord. Ook in 1961 zijn er herhaalde malen broedpogingen gedaan, maar alle legfels werden door de vogelwachters uitgehaald.

Er waren steeds een 30 paar aanwezig.

Excursierapport.

Provincie : Noord.-Holland
Gemeente : Koedijk
Terrain : polder de Kleimeer
Kaartblad : 19 B

In de polder de Kleimeer broeden al jaren lang kokmeeuwen. In 1961 hebben er een 25 paar gebroed. Van 20 nesten zijn de jongen grootgebracht. De eieren worden thans geraapt ter bescherming van de overige broedvogels, als daar zijn wilde eend, slobbeend, zomertaling, roerdomp, zwarte sterns. Het lijkt mij zeer de vraag of genoemde overige broedvogels ooit last van de kokmeeuwen gehad hebben.

Het is niet bekend hoeveel kokmeeuwen in 1961 getracht hebben tot broeden te komen.

In 1954 bestond de populatie nog uit ± 175 paar.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Holland
Gemeente : Schellinkhout
Terrein : de Nek
Kaartblad : 19 F

De kleiput "de Nek" ligt binnendijks aan de IJsselmeerdijk bij Schellinkhout en is ontstaan door afgraving voor de dijkbouw. Deze put is in eigendom van het Noord-Hollands Landschap. De Heer Baas, die een boerderij bij de put heeft, is in het bezit van een vergunning om de eieren te rapen.

Zo niet in 1961, toen de kokmeeuwen ongestoord konden broeden. Het aantal broedparen was toen $\pm$ 1500.

In 1960 zijn van 500 nesten de eieren bespoten. In 1942 bestond de kolonie uit 200 paar.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Holland
Gemeente : Oostzaan
Terrein : Oostzaner veld
Kaartblad : 25 E

In de polder Oostzaan is de situatie soortgelijk aan die in de polder Westzaan. De kokmeeuwen broeden ook hier zeer verspreid in kolonies van 10, 20, of 30 paren en soms slechts van enkele paren. Meestal broeden ze in het hooiland, waar ze dan verdreven worden, zodat de broedresultaten nooit ~~ag~~ gunstig zijn. De boeren schijnen zelfs een hekel aan de meeuwen en sterns te hebben.

In 1952 bedroeg het aantal broedparen van de kokmeeuw in deze polder 4 à 500. In 1958 slechts enkele tientallen en in 1961 weer een 150 à 200 paar. In 1941 zaten in het Twiskeland twee kolonies van + 50 paar, die daar zeker al tien jaar broedden.

Literatuur:

BROUWER, G.A., 1942-Waarnemingen van broedvogels en trekvogels in 1941.
Broedvogels 1941, *Larus ridibundus*.
Ardea 31 jrg. aflev. 1-2 p. 100.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Holland

Gemeente : Amsterdam

Terrein : buitenpolder IJdoorn

Kwartblad : 25 E

De broedplaats bij Durgerdam, de zgn. buitenpolder IJdoorn, is een van de oudere kolonies. In 1928 hoorde deze tot de grootste kolonies van het land.

Het aantal broedparen bedroeg in 1958 3000 paar en in 1959 4 à 5000. De bezetting is inmiddels flink teruggelopen, want in 1961 hebben er 1500 à 2000 paar kokmeeuwen gebroed.

Het noordoostelijke deel van het terrein is sinds 1925 in bezit van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten.

Literatuur:

OORT, PROF. DR. E.D. VAN - De vogels van Nederland III
p. 115. 's-Gravenhage 1928.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Holland
Gemeente : Nieuwer Amstel
Terrein : Amsterdamse Bos
Kaartblad : 25 D

Op een der eilandjes in het Amsterdamse Bos is een
kokmeeuwenkolonie gevestigd, die in 1959 uit 150 broedparen
bestond.

In 1961 hebben er ruim 100 paar gebroed.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Holland
Gemeente : Laren
Terrein : Laarder Wasmear
Kaartblad : 32 A

Tussen de jaren 1930 en 1935 heeft zich in het Laarder Wasmear een kokmeeuwen-kolonie gevestigd. In 1958 waren er slechts 20 broedparen, in 1960 350 en in 1961 + 200 broedparen. Het gaat hier vermoedelijk om een groep meeuwen, die of op het Laarder Wasmear alleen, of op het Hilversumse Wasmear, of op beide Wasmeren broedt.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Holland
Gemeente : Hilversum
Terrein : Hilversums Wasmeer
Kaartbl. : 32A

Hier hebben de kokmeeuwen voor het eerst gebroed in 1957 na het uitdiepen van het Wasmeer. In 1958 en 1959 was deze kolonie ook bezet, maar in 1960 door de te lage waterstand niet. Toen bestond de populatie van het Laarder Wasmeer ook uit 350 broedparen. In 1961 werden ongeveer 380 nesten geteld.

Excursie rapport.

Provincie : Noord-Holland
Gemeente : Zandvoort
Terrein : A.W. Duinen
Kaartblad : 24 H

In het Duingebied van de Amsterdamse Waterleiding ten zuiden van Zandvoort, ontstaat een terrein, dat waarschijnlijk geschikt wordt voor een flinke kokmeeuwen-kolonie.

In 1960 hebben ze er voor het eerst gebroed. Dit betrof slechts 2 broedparen. In 1961 waren er 5 paar en het laat zich aanzien dat in de komende jaren meer kokmeeuwen zich door dit gebied aangetrokken zullen voelen.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Holland
Gemeente : Bloemendaal
Terrein Kennemerduinen
Kaartblad : 24 F

Op de eilandjes van het Vogelmeer in de Kennemerduinen broeden kokmeeuwen vanaf 1956. In dat jaar broedden 3 paar op het kleine eiland, met als resultaat 2 jongen. In 1957 broedde 1 paar op het kleine eiland, terwijl op het hoge deel van het grote eiland 15 paar heeft gebroed, na eerst de visdieven verdreven te hebben.

In 1958 bedroeg het aantal broedparen op het grote eiland al 100 en in 1959 300. Vanaf 1959 heeft men stelselmatig de meeste eieren geschud of geprikt.

Dat ging in 1960 om een kolonie ter sterkte van 500 paar en in 1961 om 1000 paar. In dit laatste jaar raapte men ongeveer 5300 eieren, met als gevolg, dat slechts 70 jongen groot werden gebracht. Tussen 1955 en 1959 zijn de 40 paar visdieven door de kokmeeuwen verjaagd.

Literatuur:

RODE KERK, E.C.M.--De Kennemer Duinen I p. 91. Meppel.

Excursierapport.

Provincie : Noord.-Holland
Gemeente : Westzaan
Terrein : polder Westzaan
Kaartblad : 25 B

De polder Westzaan is een weidegebied, dat begrensd wordt door de Zaan, de Nauernase Vaart en de Westzanerdijk. Binnen dit gebied broeden kokmeeuwen in zeer verspreide, kleine kolonietjes. In 1958 broedden er enkele tientallen paren, in 1959 slechts 15 paar, in 1960 45 paar, in 1961 21 paar, welke over 4 kolonietjes verdeeld waren. Hierbij dient echter opgemerkt, dat in een van de hooilanden een kolonie van ± 25 nesten zat, die begin juni geheel vernield is, zodat wel gesteld kan worden, dat in 1961 evenals het vorige jaar dus, een 45 paar kokmeeuwen in de polder Westzaan gebroed hebben.

Literatuur:

DEKKER, D., 1960-Inventarisatie van de polder Westzaan.
Het Vogeljaar 8 jrg. no. 6 p. 116.

ZUID - HOLLAND.

2

Broedgevallen in de provincie Zuid-Holland.

Nieuwkoop	975 pr
Reeuwijk	650 pr
Harmond	25 pr
Nieuw Lekkerland	10 pr
Rotterdam	5000 pr
Rockanje	600 pr in 3 kolonies
Stellendam	4000 pr
Ouddorp	<u>225 pr in 2 kolonies</u>
Totaal	11485 pr in 11 kolonies

Rekening houdend met een fout van 20% bij het schatten zal het aantal broedparen tussen de 9000 en 14000 liggen.

Excursierapport.

Provincie: Zuid-Holland

Gemeente : Nieuwkoop

Terrein : Nieuwkoopse plassen

Kaartblad: 31 B

Ten zuiden van het dorp Noorden, is op particulier terrein (o.p.n. Blom) een flinke kokmeeuwenkolonie gevestigd, in ieder geval vanaf 1942.

Op een 200 meter afstand hiervan bevindt zich een visdievenkolonie, die geen last van de kokmeeuwen ondervindt, maar zich, evenals de kokmeeuwen trouwens, nog steeds uitbreidt. In 1960 bedroeg het aantal broedparen van de kokmeeuw 1025 en van de visdief 50. In 1961 waren er 975 paar kokmeeuwen en 80 paar visdieven. De drie paartjes kiekendieven, die in dit gebied huizen, voeden hun jongen voornamelijk met jonge kokmeeuwen.

Literatuur:

BROUWER, G.A., 1943-Waarnemingen van broedvogels en
trekvoegels in 1952. Broedvogels 1942
Larus ridibundus.Ardea 32 jrg.
afl. 3-4 p. 211.

Excursierapport.

Provincie : Zuid-Holland
Gemeente : Reeuwijk
Terrein : Reeuwijkse plassen
Kaartblad : 31 C en 38 A

De eerste vestiging van kokmeeuwen in het Reeuwijkse en Sluipwijkse plassen gebied was in 1955, afgezien van een mislukte poging van 1 paar vele jaren daarvoor.

In 1955 broedde 1 paar (met succes) op het z.g. Kieviteneiland in de plas Ravensberg. In 1956 broedden daar 20 paar en vanaf 1957 hebben ze verschillende eilandjes in beslag genomen. Het aantal broedparen is nu, in 1961, uitgegroeid tot 6 à 700 paar. Een eveneens aanwezige visdieven-kolonie neemt ook steeds in aantal toe en bestond in '61 uit ± 125 paar.

Excursierapport.

Provincie : Zuid-Holland
Gemeente : Warmond
Terrein : Klinkenberger Meer
Kaartblad : 30 F

De laatste jaren bevindt zich op het Klinkenberger Meer, dat in particulier bezit is, een kleine kokmeeuwenkolonie. Dit meertje ligt vlak naast de snelverkeersweg den Haag - Amsterdam.

Waarschijnlijk broeden de meeuwen op het eilandje dat in dit meer ligt. In 1961 zowel als in de jaren hiervoor, hebben er niet meer dan een 25 paar gebroed.

Excursierapport.

Provincie : Zuidholland
Gemeente : Nieuw Lekkerland
Terrein : Kinderdijk
Kaartblad : 38 C

In 1942 verschenen de kokmeeuwen voor het eerst als broedvogels in het boezemgebied bij Kinderdijk. In 1943 nestelden er 20 paar en in 1952 is kennelijk een top bereikt met niet minder dan 1500 paar. In 1959 waren er nog slechts 20 paar en in 1961 hebben er maar 10 paar gebroed.

Excursierapport.

Provincie : Zuid-Holland
Gemeente : Rotterdam
Terrein : de Beer
Kaartblad : 37 A

De kokmeeuwen hebben voor het eerst in 1946 op de Beer gebroed; er was toen al meteen een kolonie van 1300 paar. In 1949 waren er enkele duizenden. Over de jaren 1955 - 1961 waren de aantallen broedparen van kokmeeuw, visdief, dwergstern en grote stern als volgt.

	Kokmeeuw	Visdief	Dwergstern	Grote Stern
1955	5000	2000	80	8 - 9000
1956	6000	1000	80	3500
1957	5500	25	25	4000
1958	5500	60	enkele	-
1959	7 - 8000	140	?	-
1960	4000	160	-	2500 - 3000
1961	<u>5000</u>	300	-	

Literatuur:

STICHTING NATUURMONUMENT DE BEER - Verslag over het jaar 1960.

V. ...

Excursierapport.

Provincie : Zuid-Holland
Gemeente : Rockanje
Terrein : Voorne's Duin
Kaartblad : 37 C

Voorne's Duin is sinds 1927 in bezit van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Tot 1951 hebben de kokmeeuwen alleen gebroed in de zgn. Groene Punt.

Hierna hebben ze zich op de eilandjes van het Breede Water gevestigd, waarschijnlijk omdat er te intensief geraapt werd en het terrein door duinafslag steeds kleiner werd voor de groeiende kolonie. Van 1948 t/m 1950 bestond de kolonie uit 8 à 900 paar; per seizoen werden meer dan 4000 eieren van één eiland goraapt.

De in 1948 t/m 1953 aanwezige visdiefjes, werden door de kokmeeuwen geheel verjaagd . In 1960, toen het aantal broedparen 1000 was, hebben de meeuwen alleen op de eilandjes van het Breede Water gebroed; in 1961 was hier door de hoge waterstand veel minder ruimte. Er broedden toen 600 paar, verspreid over de eilandjes van het Breede Water en twee plaatsen in de zgn. Schapenwei.

Uit 1936 is bekend, dat op het Breede Water en omgeving 2000 paar gebroed moet hebben en in 1932 "honderden".

Excursierapport.

Provincie : Zuid-Holland
Gemeente : Stellendam
Terrein : Scheelhoek
Kaartblad : 37 C

De eerste kokmeeuwen verschenen op de plaat van Scheelhoek tussen 1925 en 1930 met enkele tientallen broedparen. Tussen 1931 en 1938 groeide deze kolonie uit tot enkele honderden. In 1946 bedroeg het aantal broedparen 2500 en tot 1951 liep het aantal weer terug.

Vanaf 1951 hebben er steeds minstens 2000 paar gebroed, in 1960 zelfs 5000 paar.

In 1961 bestond de kolonie uit 4000 broedparen.

Excursierapport.

Provincie : Zuid.-Holland
Gemeente : Ouldorp
Terrein : punt van Goeree
Kaartblad : 42 F

Tengevolge van hoog water zijn in 1961 op de punt van Goeree slechts 25 paar kokmeeuwen er in geslaagd hun broedsel groot te brengen.

De aantallen broedparen voor de jaren 1955 - 1960 waren respectievelijk 750, 800, 400, 500, 600 en 400 paar, zodat waarschijnlijk enkele honderden nesten weggespoeld zijn.

Literatuur:

STICHTING NATUORMONUMENT DE BEER - Verslag over het jaar 1960.

Ligging in kaart.

Provincie : Zuid-Holland
G meente : Ouddorp
Terrein : Hompelvoet
Kaartblad : 42 F

De Hompelvoet of de Paardenplaat is een zandige slikplaat ten Zuiden van Ouddorp in het Brouwershavense gat.

Ook hier hebben de kokmeeuwen last van het hoge water gehad. De getelde 200 paar in 1961 vormen vermoedelijk maar een klein gedeelte van de normale sterkte v/d kolonie. Vanaf 1954 namelijk broeden er minstens een 500 paar kokmeeuwen, in '57 zelfs ruim duizend. In 1960, toen er een 600 nesten van de kokmeeuwen waren, spoelden ook alle nesten weg, waarna er 150 paar op-nieuw met nestelen begon.

Na een tweede hoge vloed bleven er toen nog slechts 100 jongen over.

Literatuur:

STICHTING NATUURMONUMENT DE BEER - Verslag over het jaar 1960.

Z E E L A N D .

Broedgevallen in de provincie Zeeland.

Hoek	1500 pr	in	2	kolonies
Graauw en Langendam	3500 "			
Heer Arendskerke	4500 "	"	2	"
Waarde	25 "			
Wissekerke	750 "	"	3	"
Kortgene	400 "			
Ellewoutsdijk	250 "			
Duiveland	110 "	"	3	"
Zierikzee	300 "	"	3	"
Midden Schouwen	<u>4000 "</u>	"	2	"
Totaal	15335 "	in	19	kolonies

Rekeninghoudend met een fout van 20% bij het schatten zal het aantal broedparen tussen de 12000 en 18000 liggen.

Excursierapport.

Provincie : Zeeland
Gemeente : Hoek
Terrein : Braakman
Kaartblad : 54 E

De Braakman is te splitsen in een binnendijks en een buitendijks gedeelte.

Binnendijks broedden de kokmeeuwen voor het eerst in 1956 en wel 5 paar. In 1957 bestond de kolonie uit 75 paar, in 1958 uit 100 paar, in 1959 450 paar en in 1960 600 paar. In 1961 hebben er ongeveer 500 paar gebroed.

De schorren buitendijks bevatten in 1961 evenals in 1960 1000 broedparen.

Excursierapport.

Provincie : Zeeland
Gemeente : Graauw en Langendam en Clinge
Terrein : Verdrongen Land van Scaftinge
Kaartblad : 49 C en D - 55 A en B

Het Verdrongen Land van Scaftinge is een uitgestrekt en moeilijk begaanbaar terrein. Het breidt zich steeds uit door aanslibbing en begroeiing, zodat de broedmogelijkheden voor de kokmeeuw legio zijn. De kolonies bevinden zich in het hele gebied. Van 1948 t/m 1952 bestond de kolonie uit 1100 tot 2200 paar. In 1957 waren er 3500 paar evenals in 1961. In 1960 bedroeg het aantal 6000 paar.

Excursierapport.

Provincie : Zeeland
Gemeente : Heer Arendskerke
Terrein : Kaloot
Kaartblad : 48 D

De Kaloot is een vrij uitgestrekt slikterrein met schaarse begroeiing en doorsneden door kreken. Het wordt bewaakt door Vogelbescherming.

In 1956 zaten hier slechts 100 paar kokmeeuwen, maar in 1960 en 1961 hebben er zeker 2000 paar gebroed. Tussen de kokmeeuwen zaten een bescheiden kolonie grote sterns en enkele kolonies visdieven en tegen het water zat een kolonietje dwergsterns van ongeveer 15 paar.

Excursierapport.

Provincie : Zeeland
Gemeente : Heer Arendskerke
Terrein : Noordsloe
Kaartblad : 48 B en E

Het Noordsloe is ondanks (?) de afsluiting van het Veerse Gat nog steeds een van de belangrijkste broedterreinen voor kokmeeuwen.

Zowel in 1960 als in 1961 bestond de kolonie uit 2 à 3000 paar.

Excursierapport.

Provincie : Zeeland

Gemeente : Waarde

Terrein : slikken bij Waarde

Kaartblad : 49 C

Van dit gebied is slechts bekend, dat er zowel in 1960 als in 1961 waarschijnlijk enkele tientallen paren kokmeeuwen hebben gebroed.

Excursierapport.

Provincie : Zeeland
Gemoente : Wissekerke
Terrein : Goudplaat
Kaartblad : 48B

Ook op de Goudplaat was nog geen nadelige invloed van de sluiting van het Veerse Gat te bemerken. De kolonie, die in 1959 400 paar bevatte, bestond in 1961 evenals in 1960 uit 600 paar kokmeeuwen.

Excursierapport.

Provincie : Zeeland
Gemeente : Wissekerke
Terrein : schorren in het Veerse Gat
Kaartblad : 48 B

Deze schorren liggen aan de zuidoostkant van de Ruiterslaak.
Hier hebben in 1961 voor het eerst (?) een 50 paar kokmeeuwen
gebroed.

Excursieraport.

Provincie : Zeeland
Gemeente : Wissekerke
Terrein : Kupa van Swennes
Kaartblad : 42 D

De Kupa van Swennes liggen aan de noordwestkant van
Noord-Beveland (Kupa = inlagen)

Hier broedden in 1961 evenals in 1960 100 paar
kokmeeuwen.

Excursierapport.

Provincie : Zeeland
Gemeente : Kortgene
Terrein : Katse Plaat
Kaartblad : 48 F

Het terrein de Katse Plaat is te vergelijken met de Goudplaat. Er hebben in 1961 evenals in vorige jaren 400 paar kokmeeuwen broedpogingen ondernomen, maar door hoog water zijn de resultaten nihil geweest.

Excursierapport.

Provincie : Zeeland
Gemeente : Ellewoutsdijk
Terrein : Inlage bij Ellewoutsdijk
Kaartblad : 48 G

De officiële naam van dit terrein is Inlage 1887 of Slikken van Everdingen. Enkele jaren geleden was hier een kolonie van enige tientallen nesten. In 1960 zaten er 50 à 100 paar, terwijl er in 1961 waarschijnlijk een 250 paar kokmeeuwen hebben gebroed.

Excursierapport.

Provincie : Zeeland
G meente : Duiveland
Terrein : kusten van de Gemeente
Kaartblad : 42 H en F

In de nieuw gecreëerde gemeente Duiveland hebben de kokmeeuwen in 1961 op vier plaatsen gebroed.

In het dijkwater, waar in 1960 50 à 60 paar broedden zaten 70 paar, in de inlage van Ouwerkerk 10 paar en in de Zonnemaire 30 paar.

In de Heerlijkheid Oosterland hebben ze ook gebroed, maar het aantal broedparen is onbekend. In de maire te Oosterland broedden in 1942 al kokmeeuwen.

Literatuur:

Haverschmidt, Mr. FR.- Faunistisch overzicht van de
Nederlandse broedvogels, p. 61,
Leiden 1942

Excursierapport.

Provincie : Zeeland
Gemeente : Zierikzee
Terrein : Zuidrand van de Gemeente
Kaartblad : 42 H

Ten zuiden en ten westen van de Zierikzee zijn in 1961 enkele kleinere kokmeeuwenkolonies gevestigd, en wel in de Cauwersinlage een kolonie van 200 paar, in de Kistersinlage een van 50 paar en in het Sasputje een van 50 paar.

Excursierapport.

Provincie : Zeeland
Gemeente : Midden Schouwen
Terrein : inlagen van Kerkwerve
Kaartblad : 42 G

In de inlagen van de voormalige gemeente Kerkwerve, broeden kokmeeuwen zeker sinds 1919. Dit is ongetwijfeld een van de oudste kolonies van ons land. De kokmeeuwen zijn hier vooral de laatste jaren stork toegenomen, doordat de pachter van het terrein bewust broedgelegenheid schept, door het aanbrengen van stro en het in orde maken van niet opgespoten eilandjes, nabij deze inlagen.

De pachter hoopt hierdoor meer eieren te kunnen verkopen. De inlagen worden onderscheiden in de Weversinlage, waar in 1961 2500 paar broedden en de Flauwersinlage, waar in 1961 een kolonie van 1500 paar zat.

Literatuur:

EYKMAN, Dr. C., 1919 - Vogels van Schouwen. De levende natuur
23 jrg. aflevering 10, p. 345.

NOORD - BRABANT .

Broedgevallen in de provincie Noord-Brabant.

Oisterwijk	60 pr
Ossendrecht	3200 pr in 2 kolonies
[Putte	300 pr]
Steenbergen en Kruisland	4000 pr
Hoge en Lage Mierde	4000 pr
Someren	45 pr
Leende	15 pr
Reusel	35 pr
Hoogeloon, Hapert en Casteren	20 pr
Valkenswaard	25 pr
Budel	750 pr
Asten & Nederweert	3500 pr
Totaal + Putte	15950 pr

Rekening houdend met een fout van 20% bij het schatten zal het aantal broedparen tussen de 12500 en 19000 liggen.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Brabant

Gemeente Oisterwijk

Terrein : Huisvennen

Kaartblad : 51 A

De Huisvennen liggen in het noordelijk gedeelte van de Campina'se heide. Hier is een bescheiden kokmeeuwenkolonie gevestigd, waar geïnventariseerd is in de jaren 1942 (100 paar), 1948 (50 paar), 1949 (30 paar), 1950 (25 paar), 1951 (12 paar), 1952 (85 paar) en 1957 (3 paar).

In 1961 bedroeg het aantal broedparen 60 paar. Omstreeks 1937 broedden hier nog "onige honderden" paren.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Brabant

Gemeente : Ossendrecht

Terrein : Grote Meer

Kaartblad : 4S C

Op het landgoed "de Grote Meer" bij Ossendrecht bevinden zich enige kokmeeuwen-kolonies, verdeeld over Grote Meer, Kleine Meer en Zwaluwmeer.

In 1942 was dit al, evenals tegenwoordig, een van de grootste kolonies van het binnenland.

In 1948 broedden er 1000 paar, waarvan de meeste op het Swalmmoer (Zwaluwmeer). In 1952 waren er eveneens 1000 broedparen, waarvan het grootste deel op het Kleine Meer en 't Swalmmoer zat.

In 1959 (zeer droge zomer) bevatte het Swalmmoer enkele honderden paren en het Grote Meer enkele tientallen. In dat jaar zat er ook 1 paar zwartkopmeeuwen. Tengevolge van het hoge water, hebben in 1961 op het Grote Meer geen kokmeeuwen gebroed, op het Kleine Meer 2000 paar en op het Swalmmoer 1200 paar.

Literatuur:

HAVERSCHMIDT, Mr. FR. - Faunistisch overzicht van de
Nederlandse broedvogels, p.62, Leiden 1942.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Brabant

Gemeente : Putte

Terrein : Putse Moer

Kaartblad : 49 G

Het landgoed de Putse Moer ligt voor het grootste gedeelte op Belgisch gebied (gemeente Kánthout) en is in particulier bezit.

Hier broeden al vele jaren een drie ~~en~~ vier honderd paar kokmeeuwen. Ook in 1961 bedroeg het aantal broedparen 300.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Brabant
Gemeente : Steenbergen en Kruisland
Terrein : Schorren
Kaartblad : 43 D

In 1958 bevatte deze kolonie 5 à 6000 paar kokmeeuwen.
Er werd toen geconstateerd, dat de kolonie zich in enkele
jaren tijds enorm heeft uitgebreid. In 1961 waren er ±
4000 broedparen, maar nagenoeg alle nesten zijn toen
weggespoeld.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Brabant
Gemeente : Hoge en Lage Mierde
Terrein : Goor en Flaas
Kaartblad : 50 H en 51 C

Op het Goor en Flaas met omgeving is een sterke toename aan kokmeeuwen te constateren.

In 1933 bedroeg het aantal broedparen 500, in 1934 700, in 1938 1000, in 1949 900, in 1950 1000 en in 1951 900 à 1200.

In 1942 hoorde deze kolonie tot de grootste van het binnenland. In 1961 hebben er 4000 paar gebroed.

Literatuur:

- BROUWER, G.A., 1939-Waarnemingen van broedvogels en trekvogels in 1938. Broedvogels 1938. *Larus ridibundus*. *Ardea* 28 jrg., aflev. 2-4, p.97.
- HAVERSCHMIDT, Mr. FR.- Faunistisch overzicht van de Nederlandse broedvogels; p. 62, Leiden 1942.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Brabant
Gemeente : Someren
Terrein : Lieropse Heide
Kaartblad : 51 H

Het grootste ven van de Lieropse heide, het Beuven, bevat een kokmeeuwenkolonietje, waar in 1946 8 paar broedden, in 1951 slechts 3 paar en in 1961 40 à 50 paar. De laatste jaren broeden ze ook nogal eens in andere vennen in de Strabrechtse en Lieropse heide. In 1957 en 1958 bijvoorbeeld enkele paren in het Grafven, in 1959 30 paar in de Steenbleek en 15 paar in het Scheidingsven.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Brabant
Gemeente : Leende
Terrein : de Grootte Heide
Kaartblad : 57 E

In 1949 werd melding gemaakt van een vrij grote
kokmeeuwenkolonie bij Leende, die dan inmiddels ge-
reduceerd is tot 15 paar in 1961, waarvan 5 paar
in de Hasselsvennen en 10 paar in enkele andere vennotjes.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Brabant

Gemeente : Reusel

Terrein : de Moeren

Kaartblad : 56 F

Vermoedelijk hebben de kokmeeuwen zich hier in 1959 gevestigd. Er waren toen een 20 à 25 broedparen. In 1961 was de sterkte van de kolonie $\pm$ 35 paar.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Brabant

Gemeente : Hoogeloon, Hapert en Casteren

Terrein : Cartierheide

Kaartblad : 57 A

Dit gebied ligt ten noorden van de Bredasche Baan en is in bezit van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Er hebben in 1961 voor het eerst (?) een 15 à 20 paar kokmeeuwen gebroed.

Excursierapport..

Provincie : Noord-Brabant
Gemeente : Valkenswaard
Terrein : Malpiebergse Heide
Kaartblad : 57 B

In de Malpiebergse heide ten noordoosten van Borkel
ligt het Malpieven, waar in 1961 een kokmeeuwenkolonie
van 20 à 30 paar was.

Excursierapport.

Provincie : Noord-Brabant

Gemeente : Budel

Terrein : Ringselven

Kaartblad : 57 G

Het Ringselven ligt ten zuiden van de zinkfabriek bij Budel. Hier werd een kokmeeuwenkolonie gesticht in 1937, waar in 1943 60 paar hebben gebroed.

In 1961 bestond de kolonie uit 750 broedparen.

Excursie rapport.

Provincie : Noord-Brabant
Gemeente : Asten en Nederweert (L)
Terrein : Grote Peel
Kaartblad : 58 A

Op de Grote Peel is een van de grootste kokmeeuwenkolonies van ons land gevestigd. De nesten liggen zeer verspreid over een groot aantal veengaten. In 1949 betrof het een totaal van 300 paar, waarvan de meeste op de zgn. Blaak broedden. In 1950 waren er reeds 1000 paar en in 1952 1700, waarvan 1000 paar op de Blaak nestelden. In 1958 en 1959 hebben er een 2000 paar gebroed, terwijl in 1961 het aantal broedparen 3 à 4000 was.

L I M B U R G .

Broedgevallen in de provincie Limburg.

Bergen	150 pr
Nederweert	1400 pr
Totaal	1550 pr in 2 kolonies

Rekening houdend met een fout van 20% bij het schatten zal het aantal broedparen tussen de 1250 en 1850 liggen.

Excursierapport.

Provincie : Limburg
Gemeente : Bergen
Terrein : de Hamert
Kaartblad : 52 E

De kokmeeuwen broeden op het landgoed de Hamert op het Pikmeeuwenwater. In 1952 zaten er 18 paar. De laatste jaren hebben de meeuwen verstek laten gaan, maar in 1961 was er een kolonie van 150 paren.

Excursierapport.

Provincie : Limburg
Gemeente : Nederweert
Terrein : de Zoom
Kaartblad : 58 A

Voor het eerst is hier een telling gedaan in 1924.
Er waren toen ruim 100 broedparen. Iemand die het terrein
geregeld bezocht (de heer Knapen) vertelde toen, dat de
kokmeeuwen er al jarenlang broedden. In 1933 bestond de
kolonie uit 300 paar en in 1938 uit 500 paar. Inmiddels
is dat uitgedooid tot 1200 à 1500 paar in 1961.

Literatuur:

- HENS P.A. - Avifauna der Nederlandsche provincie Limburg;
p.151. Maastricht 1926.
- BROUWER, G.A., 1939 - Waarnemingen van broedvogels en trek-
vogels in 1938. Broedvogels 1938.
Larus ridibundus. Ardea 28 jrg., aflev. 2-4,
p. 97.
- BROUWER, G.A., 1934 - Waarnemingen over broedvogels in 1933.
Larus ridibundus.
Ardea 23 jrg., aflev. 1-2, p. 63.

Literatuurlijst

BOSCH, G., 1956-Inlichtingendienst. Verslag over de reservaten
in 1955. Het Bildt.

Vanellus 9 jrg.no.3,p. 86.

BROUWER, G.A., 1934 - Waarnemingen over broedvogels in 1933.

Larus ridibundus .Ardea 23 jrg., aflev. 1-2,
p. 63.

" " " 1935 - Waarnemingen van broedvogels in 1934 en van
trekvogels in 1933 en 1934. Broedvogels
1934, Larus ridibundus .

" " " 1936 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels
in 1935 .

Broedvogels 1935, Larus ridibundus .
Ardea 25 jrg., aflev. 1-2, p. 83 .

" " " 1939 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels
in 1938.

Broedvogels 1938, Larus ridibundus .
Ardea 28 jrg., aflev. 2-4, pp. 96 en 97.

" " " 1940 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels
in 1939 .

Broedvogels 1939 Larus ridibundus .Ardea
29 jrg., aflev. 4 pp., 203 en 204 .

" " " 1942 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels in .
1941. Broedvogels 1941.

Larus ridibundus .
Ardea 31 jrg., aflev. 1-2, pp. 100 en 101.

" " " 1943 - Waarnemingen van broedvogels en trekvogels in
1942. Broedvogels 1942. Larus ridibundus .
Ardea 32 jrg., aflev. 3-4, pp. 210 en 211.

- BROUWER, G.A., 1950 -- Broedvogels 1946. *Larus ridibundus*.
Ardea 38 jrg., aflevering 3-4., p. 214 .
- " " " e.a., 1950 Griend, het Vogeleiland in de Waddenzee,
pp. 254 -256. Mart. Nijhoff, 's-Gravenhage.
- Curey Lindahl, K., 1957 -- Atlas över Sverige; Den Geografi kaart, p.46.
no.15, tekst p.45-46:7. Stockholm .
- DEKKER, D., 1960 -- Inventarisatie van de polder Westzaan.
Het Vogeljaar, 8 jrg., no. 6, p. 116.
- DIEREN, W.VAN , 1919 -- Vragen en korte Mededelingen.
't Onbekende eiland (Terschelling).
De Levende Natuur, 23 jrg., aflev. 11,
pp. 389 - 390 .
- DRIJVER, J. , 1934 -- Texel, Het Vogeleiland, pp.220-224 .
L.J. Veens Uitgeversmaatschappij
N.V., Amsterdam .
- EYCKMAN, C. , 1919 -- Vogels van Schouwen.
De levende Natuur, 23 jrg., aflev. 10, p.345 .
- " " 1949 -- De Nederlandsche Vogels, p. 914 .
Wageningse boek- en handelsdrukkerij ,
- GEELLEN, J.F.M. e.a., 1961 -- De Hatertse vennen .
De Levende Natuur, 64e jrg., aflev. 6, pp.121-
129.
- HANDBOEK VAN DE VERENIGING TOT BEHOUD VAN NATUURMONUMENTEN,
1957 -- p. 77 .
- HAVERSCHMIDT, Fr., 1942 -- Faunistisch overzicht van de Nederlandse
broedvogels, p. 62 .
E.J. Brill - Leiden.
- HENS, P.H., 1926 -- Avifauna der Nederlandse provincie Limburg .
Uitgevers Drukkerij V.H.C.L. Goffin,
Maastricht.

- JARK-YTREBERG, N., 1956 - Contribution to the Breeding Biology of
the Blackheaded Gull (*Larus ridibundus* r.)
in Norway.
Nytt Magasin for Zoologi, vol. 4, 1956, p. 6,
Oslo.
- JESPERSEN, P., 1946 - The breeding Birds of Denmark, p. 43. Munksgaard,
Copenhagen.
- LEVETUE, R., 1957 - L'avifaune nidificatrice des eaux saumâtres
camarguaises en 1956.
La Terre et la Vie, no. 2-3, pp. 161, 162.
- MAKATSCH, W., 1952 - Die Lachmöwe. p. 14.
Die Neue Brehm Bücherei.
Geest & Portig K.G., Leipzig.
- MERIKALLIO, E., 1958 - Finnish Birds, their distribution and
numbers.
Soc. Pro Fauna et Flora Fennica.
Fauna Fennica 5, pp. 84-86, Helsinki.
- MORZER -BRUIJNS, M.F. en SJ. BRAAKSMA, 1954 - Vogeltellingen in
het Staatsnatuurreservaat Boschplaat
van 1951 t/m 1953.
Ardea, jrg. 42, aflevering 1-2, p. 193.
- OLIVIER, G., 1944 - Modifications dans l'avifaune de Haute Normandie
durant la Guerre (1939-1944).
l'Oiseau et la Revue Française d'Ornitho-
logie, vol. 14, p. 34, Paris.
- OORDT G.J. en J. VERHEY, 1925 - Voorkomen en trek der in Nederland
in het wild waargenomen vogelsoorten,
pp. 47 en 48. Uitg. N.O.V., LEIDEN.
- OORT, E.D.VAN, 1928 - De vogels van Nederland 3, p. 115. Martinus
Nijhoff, 's-Gravenhage.

- RODERKERK, E.C.M.-De Kennemer Duinen I. p. 91. Uitg. A. Roelofs van Goor, Meppel.
- ROOTH, J., 1960 - Vogeltellingen op Vlieland van 1953 t/m 1956.
Limosa no. 3-4, 1960, p. 149.
- SLUITERS, J.E., 1941 - "De Botshol".
De Levende Natuur, 46 jrg., aflev. 8, p. 166.
- STERNA, Verenigingsblad van de vogelwerkgroep "Schouwen-Duiveland",
waarin jaarlijks tellingen.
- STICHTING NATUURMONUMENT DE BEER. Verslag over het jaar 1960.
- STRIJBOS, J.P., 1941 - Nieuws van de Makkumer Waard.
De Levende Natuur, 46 jrg., aflev. 6, p. 105.
- SUETENS, W. e.a., 1961 - De avifauna van de Braakmanpolder.
Le Gorfaut 1961, aflev. 2, p. 35.
- TEYEMA, R., 1957 - Voor de jeugd door de Jeugd.
Vanellus 10 jrg., no. 6, p. 142.
- THYSSE, JAC. P., 1902 - In 't Sticht. De Levende Natuur 7 jrg.
aflevering 3, p. 46.
- " " " 1903 - Photographiën van in 't wild levende Nederlandse vogels.
De Levende Natuur, 7 jrg., aflev. 11, p. 216.
- " " " 1927 - Texel, p.p. 33, 38 en 60
Uitgave Verkade's fabrieken Zaandam.
- VERHEYEN, R., 1951 - De Watervogels van België, p. 150.
Werk, uitgegeven door het Eigen Vermogen van het Kon. Belg. Instituut voor Natuurwetenschappen, Brussel.
- VLEUGEL, D.A. e.a., 1948 - Avifauna van Zuid-Beveland.
Ardea jrg. 36, aflevering 1-2 p. 24.
- VOOUS, K.H., 1960 - Atlas van de Europese Vogels p. 126
Elsevier - Amsterdam.
- WAARD, S. DE, 1951 - Het Natuurmonument "De Beer". De Vogels.
Uitgegeven door de Stichting "Natuurmonument de Beer". Utrecht.

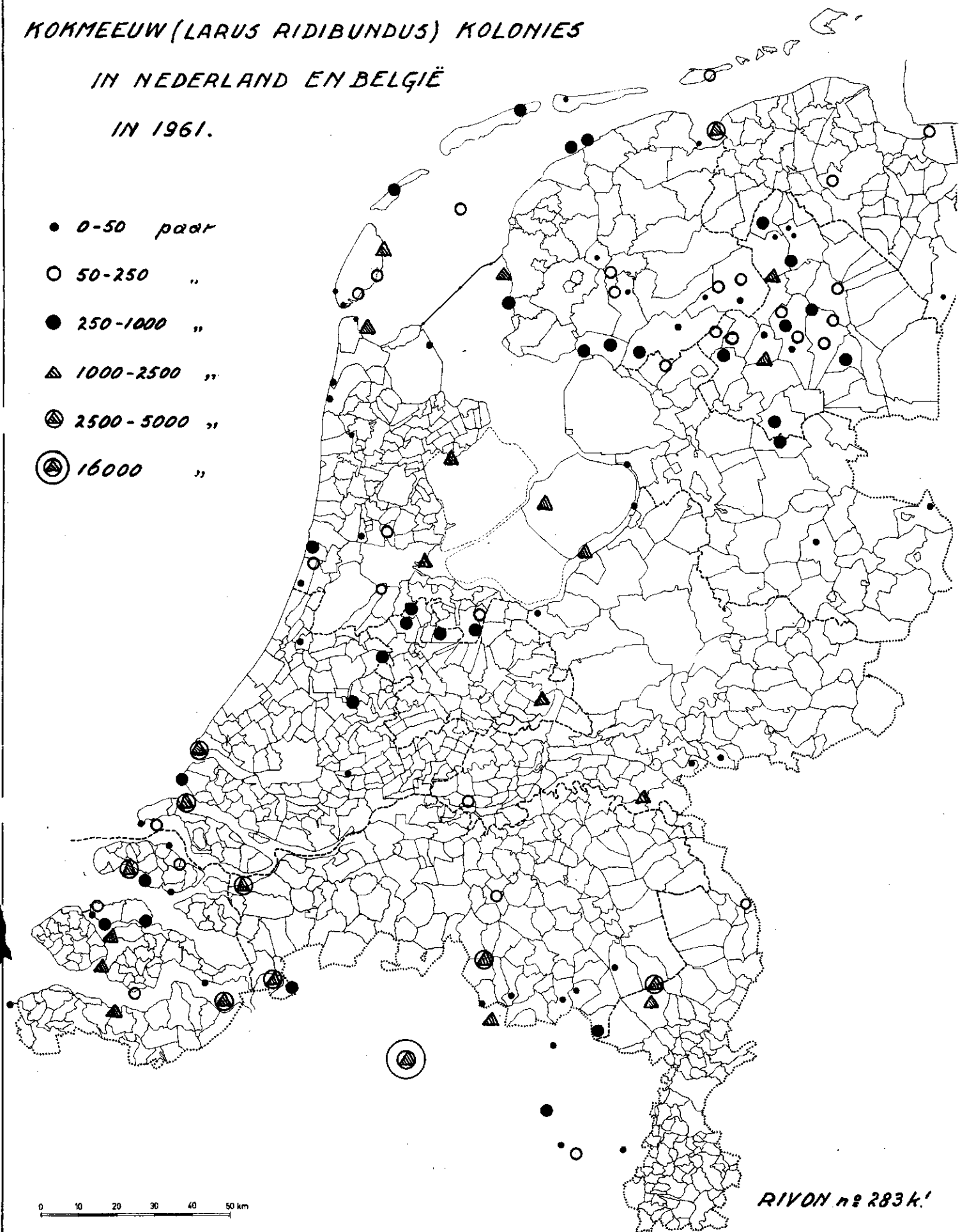
- WIGGELAAR, A.J. en J.VEENMAN , 1960 - Botshol, een inventarisatie van de vogelwereld, p. 24.
Uitgave. Stichting "Commissie voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk Plassengebied.
Amsterdam. .
- WITHERBY, H.F. o.o., 1952 - The Handbook of British Birds,
volume 5, pp. 67 - 68, London.
- IJZENDOORN, A.L.J. VAN, 1950 - Broedvogels van de Wieringermeer in 1948 en 1949.
Limosa 23 jrg., no. 3-4, p. 354.

KOKMEEUW (*LARUS RIDIBUNDUS*) KOLONIES

IN NEDERLAND EN BELGIË

IN 1961.

- 0-50 paar
- 50-250 "
- 250-1000 "
- △ 1000-2500 "
- ⊗ 2500-5000 "
- ⊙ 16000 "

RIVON n° 283 k.